

Всесвітній день книги

і авторського права

**«Велика-бо користь буває людині від науки книжної,
бо книги вказують нам і навчають нас,
як іти шляхом покаяння, і мудрість, і стриманість
здобуємо із слів книжних.**

**Книги подібні рікам, що тамують спрагу цілого світу –
це джерела мудрості.»**

(Повість минулих літ)

**Своїм святом День книги по праву вважають автори, видавці,
вчителі, бібліотекарі й усі, хто причетний до книжкової справи. Його
відзначають у 190 країнах світу. Вперше відсвяткували в 1996 р. в
Каталонії (Іспанія), де уже понад 80 років існує традиція дарувати в
день святого Георгія троянди і книжки тим, кого любиш.**

**23 квітня — доленосна для світової літератури дата. У цей день
народились такі видатні письменники, як Моріс Дрюон, Володимир
Набоков, Андрій Курков, Григорій Тютюнник, а також померли такі
літературні велетні, як Мігель де Сервантес Сааведра, Вільям
Шекспір, Інка Гарсіласо де ла Вега, Михайло Коцюбинський.**

**Тож цілком природно, що Генеральна конференція ЮНЕСКО, яка
проходила в Парижі в 1995 році, вирішила віддати в цей день данину
уваги і шани книжкам і авторам, закликаючи молодь знаходити
задоволення в читанні, поважати безцінний вклад тих, хто своєю
творчістю сприяє соціальному і культурному розвитку, і заснувала
Всесвітній день книги й авторського права.**

**Цього дня проводяться зустрічі з авторами, читання уривків із
улюблених книг, різноманітні конкурси, акції на захист книги,
фестивалі читання, розпродаж книг тощо. Деякі країни з нагоди цієї
дати видають одне з найпопулярніших видань і роздають його
безкоштовно. На батьківщині Сервантеса цю дату святкують
конкурсом – безперервним читанням "Дон Кіхота". Читці змінюють
один одного протягом 48 годин.**

**Одна з традицій Всесвітнього дня книги та авторського права –
обрання міста, що на рік стане Світовою столицею книги. Ця
традиція, яка, окрім того, є дієвим способом популяризації книг і
читання загалом, запроваджена 2001 року. Тоді столицею було обрано
Мадрид.**

**Щороку ЮНЕСКО спільно з міжнародними організаціями, що
представляють три напрями книжкової галузі, – Міжнародним союзом
видавців, Міжнародною федерацією книготорговців і Міжнародною
федерацією бібліотечних асоціацій – обирають Світову столицю
книги. Зі свого боку міста зобов'язуються всіляко сприяти розвитку
книговидання і промоції читання.**

Цього року Світовою столицею книги названо місто Куала-Лумпур (столиця Малайзії).

Книга – це незамінний носій інформації. Завдяки книгам ми не тільки отримуємо простий і зрозумілий доступ до ідей і знань, моральних і духовних цінностей, ми торкаємося до справжніх творчих досягнень та розуміння краси нашого людства. У світі багатого культурного різноманіття, однак саме книга є справжнім вікном у просторі і часі, що відкриває перед нами різні цивілізації і соціальні культури, історичні повороти і неминучий прогрес.

Однією з перших українських рукописних книг було Реймське Євангеліє, 1049 року вивезене з Києва до Парижа дочкою Ярослава Мудрого Анною. Серед інших знаменитих українських рукописних книг – Остромирове Євангеліє, "Ізборник Святослава" та Пересопницьке Євангеліє.

Першою друкованою книгою українського автора була "Прогностична оцінка поточного 1483 року" Юрія Котермака з Дрогобича, видана в Римі. А першою книгою, надрукованою в Україні, став Апостол, виданий Іваном Федоровим 1574 року у друкарні Львівського православного братства. У XVII столітті найбільше українських книг було видано друкарнею Києво-Печерської лаври, зокрема "Требник" Петра Могили, Києво-Печерський патерик та "Лексикон славенороський" Памви Беринди.

Першим бібліофілом вважають київського князя Ярослава Мудрого, який славився великою любов'ю до книжок і збирав їх.

Історія авторського права веде свій початок, як вважають науковці, з появи друкування, і перший відомий державний нормативний акт щодо охорони авторського права стосувався літературних творів, а перша міжнародна конвенція, яка стосувалася захисту авторських прав, прийнята в інтересах книговидавців. Першим нормативним актом авторського права, який закріпив низку прав авторів і розділив повноваження авторів та видавців, вважається прийнятий у 1709 році в Англії "Статут королеви Анни".

Закони, нормативні акти щодо авторського права стали з'являтися в усьому світі. Дія законів поширювалася на спектаклі, географічні карти та інші твори. Французький закон ввів норму – право слідування, яка відносилася до прав спадкоємців автора та поширювала дію майнових прав після смерті автора.

Новітні засоби передачі інформації можуть частково замінити книгу, виконуючи різні її функції, але систематична оглядова інформація (монографії, академічні видання, енциклопедії) спирається виключно на книгу. Аналіз функціональних особливостей книги дозволяє визначити її як елемент культури і в умовах книжково-документального суспільства, і в сучасному інформаційному середовищі.

Завершити розповідь хочемо словами Стефана Цвейга:

"Книга є альфа й омега будь-яких знань, початок початків кожної науки".

